

Arkeologisk förundersökning 2020

Kyrkoköpinge 2:1 fornlämning L1989:8866

RIDHUS

Trelleborgs kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2020:24

Per Sarnäs

Arkeologisk förundersökning 2020

Kyrkoköpinge 2:1 fornlämning L1989:8866

RIDHUS

Trelleborgs kommun
Skåne län

Skånearkeologi

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk förundersökning 2020

Kyrkoköpinge 2:1, fornlämning L1989:8866

Ridhus

Trelleborgs kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2020:24

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Igenläggning av schakt

Kartor: © Lantmäteriet/Metria ordernr 906112

© Skånearkeologi 2020

Innehåll

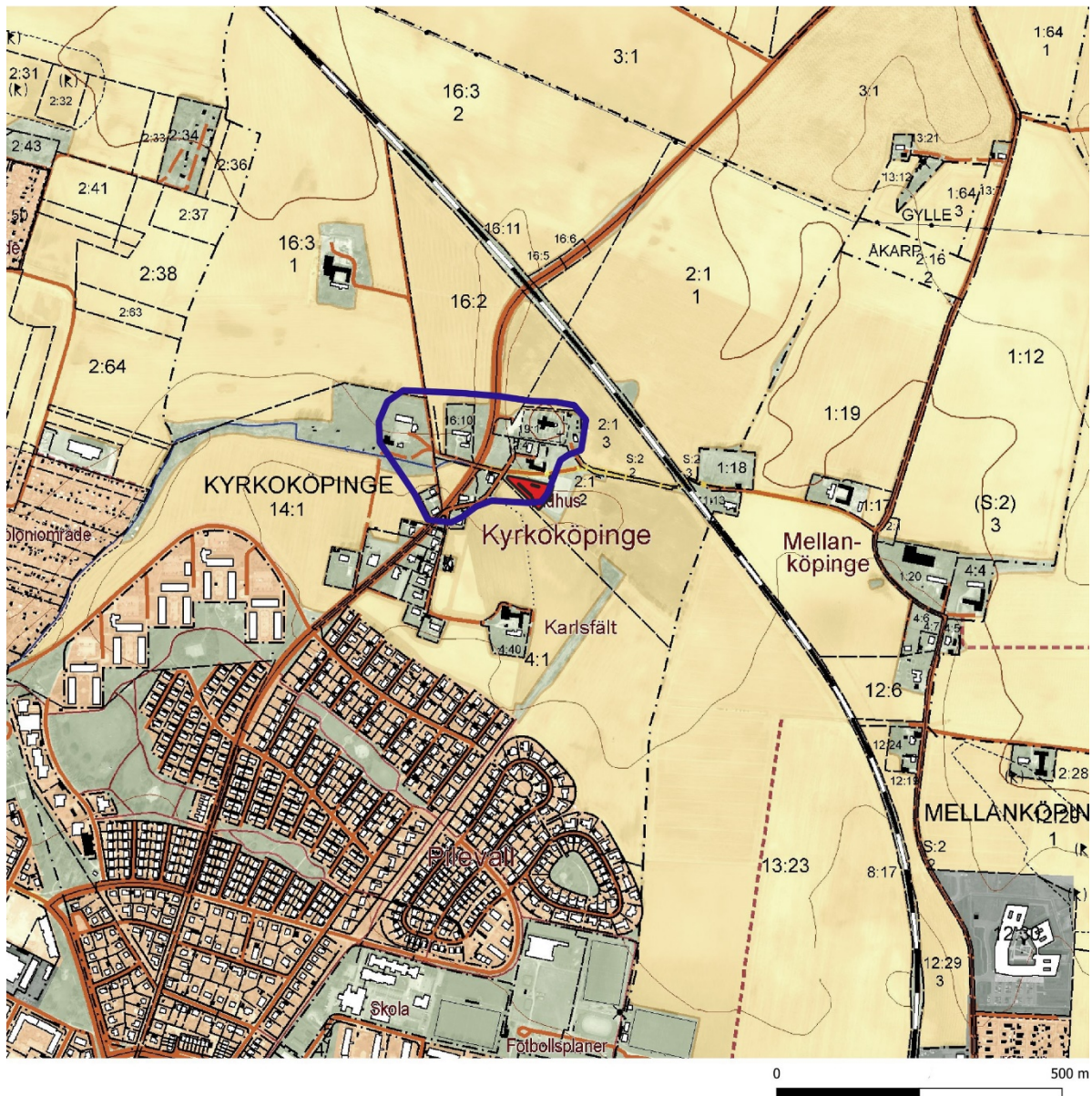
Inledning	5
Syfte och metod	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	5
Datering	6
Utvärdering	7
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	8

Figur 1. Karta över Skåne med Trelleborgs kommun markerat med blå färg.

Figur 2. Del av fastighetskartan över Kyrkoköpinge by. Undersökningsområdet är markerat med rött. Fornlämningsbegränsningen för Kyrkoköpinge är markerat med blå linje.

© Lantmäteriet

Inledning

Trelleborgs kommun planerar uppföra ett nytt ridhus med tillhörande servicedel och foderförvaringsbyggnad samt anlägga en ridbana inom del av den registrerade fornlämningen Kyrkoköpinge historiska bytomt (L1989:8866). Av denna anledning har länsstyrelsen Skåne beslutat om en avgränsande arkeologisk förundersökning.

Undersökningsområdet har delvis varit bebyggt av ett numera rivet ridhus.

Syfte och metod

Förundersökningens syfte är att ta fram besluts- och planeringsunderlag genom att avgränsa fornlämningen, det vill säga att fastställa fornlämningens utbredning inom arbetsområdet.

Topografi och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet utgjordes mestadels av ogräsbevuxen mark där det tidigare ridhuset har stått men sträckte sig även in på ridbanan i öster.

Den planerade exploateringen berör den södra delen av gård nr. 2 enligt storskifteskartan från 1768.

Nedan följer en redogörelse för de närmaste registrerade fornlämningarna.

L1989:8864 Hög – Fyndplats i en förstörd hög(?) inne på kyrkogården. Fynden utgjordes av 1 pålstav, bitar av ett bronsbälte eller ett bronskärl samt åtskilliga bronsfragment. När kyrkogårdsmuren lades om 1862, påträffades under en fläderbuske en lerkruka, som innehöll silverspännen, bärnstenspärlor och medeltida mynt.

L1989:8865 Hög – Platsen för en hög enligt beskrivning av M. Bruzelius och I. Kylander från början av 1800-talet. "Strax söder om byn, vid en därvarande väderkvarn har för omkring 40 år sedan varit ett stenkummel som förstördes... ". På skånska rekognoseringskartan 1813 finns markerat väster om vägen en väderkvarn. Enligt O Christoffersson 1918 är en låg nästan upplöjd hög, benämnd Hålhögen.

L1989:8866 Bytomt/gårdstomt – Kyrkoköpinge bytomt är ca 300–350 x 200–250 m stor, enligt geometrisk karta från 1768 (Storskifteskarta). På 1570-talet bestod byn av 8 gårdar. Skrivs "in Kickyköpinge" år 1303.

L1989:9172 Bytomt/gårdstomt – Mellanköpinge är bytomt ca 350 x 100–200 m stor, enligt geometrisk karta från 1768. På 1950-talet bestod Mellanköpinge av 9 gårdar. Äldsta omnämning 1569, Mellum Kiöbinge.

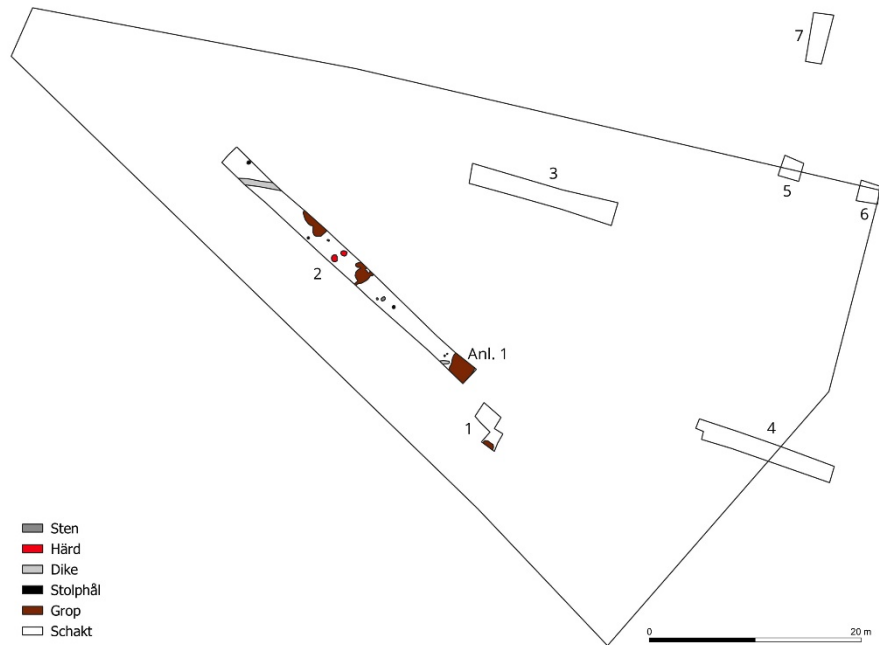
Undersökningsresultat

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes i form av söschaktning med grävmaskin. Undersökningen hade föregåtts av kart- och arkivstudier i samband med framtagande av undersökningsplanen. Sammanlagt ca 126 m² fördelat på sju schakt upptogs med grävmaskin.

Undersökningsområdet kom att hamna fem meter för långt norrut då bruksgränsen mellan ridskolan och åkern i söder uppfattades som ägo gränsen. Då undersökningsområdet felaktigt uppfattades som tydligt avgränsat gjordes ingen utsättning med RTK-GNSS.

De lämningar som framkom påträffades samtliga i de två södra schakten (schakt 1–2). I dessa schakt framkom 6 stolphål, 4–5 gropar, 2 härdar/kokgropar och 2 diken. Det något inexakta antalet gropar beror på att det troligen finns ytterligare en grop i det lilla schaktet. Schaktningen för det lilla schaktet fick avbrytas då det framkom en teleledning. I den sydostliga gropen i det långa schaktet framkom i ytan äldre rödgods och yngre svartgods (figur 5–6). Intill två större stenar i mitten av

Figur 3. Schaktplan med samtliga dokumenterade schakt och anläggningar.

Figur 4. Östersjökeramik påträffat som lösfynd i schakt 2. LUHM 33 060:4. Skala 1:1.

schaktet framkom en skärva äldre rödgods med en ovanlig ljus grön gul glasyr. I den nordvästra delen av schaktet framkom som lösfynd två skärvor östersjökeramik (figur 4) samt foten och en skärva från en trefotsgröta av yngre rödgods. I det norra schaktet (schakt 3) framkom en igenfylld våtmark med torv i botten på dryga 2 m djup. I torven framkom en sot- och kolfläck som inte kunde dokumenteras beroende på schaktdjupet. I våtmarkens fyllning förekom rikligt med djurben och enstaka tegelbitar men inga byggnads- eller raseringslager. I schakt 4 var underlaget påverkat av markarbeten. Jorden var hårt packad och det förekom inga anläggningar eller fynd. De tre schakten i nordost (schakt 5–7) visade på ett påfallande tjockt matjordställe och det förekom dikesliknande nedgrävningar i öst–västlig riktning. Dikena föreföll inte vara gamla då fyllningen var matjordsliknande.

Det förekom ytterst få moderna eller sentida fynd i form av porslin, glas eller spik inom undersökningsområdet.

Dessvärre var det omöjligt att lägga ytterligare schakt i den södra delen för att försöka avgränsa de påträffade lämningarna i och med att det ligger två teleledningarna inom detta område samt den som framkom vid schaktningen av det lilla schaktet. Den ledningen är troligen ur drift vilket inte kunde bekräftas med säkerhet.

De lämningar som framkom ligger i den södra delen av undersökningsområdet och berörs endast lite av det planerade ridhusets västligaste del. Ridhusets västgavel kommer att ligga rakt över gropen med yngre svartgods och äldre rödgods. Väster om ridhusets gavel finns dock inritat en tillbyggnad.

DATERING

Fynderna av östersjökeramik ger en datering till 1000–1100-tal, det yngre svartgodset kan dateras till 1100–1200-tal och det äldre rödgodset torde härröra från 1300-talet. De två bitarna yngre rödgods kan troligen dateras till 1400–1500-tal.

Tabell 1. Fyndtabell med samtliga tillvaratagna fynd. Fynderna är registrerade under LUHM nr 33 060.

FNR	SAKORD	TYP	MATERIAL	DEL	ANTAL	VIKT	ANL.	SCHAKT	KOMMENTAR
1	Kärl	Yngre svartgods	Keramik		5	57	1	2	
2	Kärl	Yngre svartgods	Keramik	Mynning	1	20	1	2	
3	Kärl	Äldre rödgods	Keramik		3	100	1	2	
4	Kärl	Äldre svartgods	Keramik		3	39		2	En skärva med linjer
5	Kärl	Äldre svartgods	Keramik	Mynning	1	16		2	Linjer
6	Kärl	Äldre svartgods	Keramik	Mynning	1	6		2	
7	Kärl	Äldre rödgods	Keramik		1	14		2	
8	Kärl	Äldre rödgods	Keramik		1	4		2	Vid de stora stenarna
9	Trefotsgröta	Yngre rödgods	Keramik	Ben	2	57		2	

Utvärdering

Det primära syftet med förundersökningen var att avgränsa bytomten inom exploateringsområdet. Förundersökningen torde ha avgränsat bytomten i öster, i den meningen att inga lämningar påträffades i de östliga sökschakten. I den södra delen är läget mer oklart beroende på att inga sökschakt drogs inom detta område.

I schakt 3 framkom en igenfylld våtmark med torvlager i botten vilket innebär att detta område inte har varit bebyggt annat än i sen tid.

På de historiska kartorna ligger de östliga gårdarna på rad i nord-sydlig riktning i höjd med kyrkan (gårdarna 2–4). Detta överensstämmer väl med anläggningarnas utbredning i schakten. Enligt dessa kartor bör bebyggelsens utsträckning i öster upphöra någonstans mellan schakt 1 och 4.

Figur 5. Skärva av yngre svartgods som framkom i ytan av anl. 1. LUHM 33 060:1. Skala 1:1.

Figur 6. Keramikskärvor av äldre rödgods som framkom i ytan av anl. 1. De två skärvorna till höger har passning. LUHM 33 060:3. Skala 1:1.

Referenser

Kartmaterial

Fastighetskartan
Storskifteskarta från 1768

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer 431-7729-2020
Skånearkeologis diarienummer 202018
LUHM nummer 33060

Län ..... Skåne
Kommun ..... Trelleborg
Socken ..... Kyrkoköpinge
Fastighet ..... Kyrkoköpinge 2:1
RAÅ-nummer ..... L1989:8866/ Kyrkoköpinge 5:1

Koordinatsystem ..... Sweref 99 TM
N koordinat 6139018
E koordinat 385073
M ö.h. 19

Fältarbetstid 2020-08-24–2020-08-24
Antal arbetsdagar 1
Antal arkeologtimmar 10
Antal maskintimmar 17,5

Undersökningsområde ..... 2 500 m²
Undersökt yta ..... 126 m²

Projektansvarig ..... Per Sarnäs
Uppdragsgivare ..... Trelleborgs kommun

Arkivmaterial i form av shp-fil, digitala foton och rapportoriginal
förvaras på Lunds universitets historiska museum